

جنگ تجاری بزرگ همچنان در جریان است

اعمال تعرفه‌های جدید بر کالاهای چینی، شروع کننده جنگ تجاری جدیدی است که می‌تواند برای سالهای سال به طول بینجامد. چنین مسئله‌ای می‌تواند به افزایش قیمت سطح گسترده‌ای از کالاها منجر شود.

گزارش تحلیلی رشما کاپادیا برای بارروزر - ترجمه از امیررضا محمودی توت‌زار

هم اکنون یک خطر بزرگ برای اقتصاد وجود دارد: پررنگ‌تر شدن جنگ تجاری در جهان. چین در سالهای اخیر ماشین صادرات خود را تقویت کرده و موجی از محصولات گوناگون مانند پنل‌های خورشیدی ارزان، باتری‌های خودروهای برقی، نیمه‌رساناها و ... را راهی بازارهای جهانی کرده است. دولت بایدن با بازنگری بر تعرفه‌های وضع شده از سوی دولت ترامپ، مقدار آن‌ها را افزایش داد. این اتفاق زمانی رخ داد که آمریکا وارداتی ۱۸ میلیارد دلاری از کالاهای چینی انجام می‌داد. منطق پشت افزایش تعرفه‌ها، کنترل روزافزون چین بر تولید نهاده‌های کلیدی در بخش‌های حیاتی مانند انرژی، فناوری و بهداشت و ... بود که چنین مسئله‌ای، مشاغل و کارگران آمریکایی را به شکلی روزافزون مورد تهدید قرار می‌داد.

آمریکا برای مقابله به مثل با گسترش روز افزون تهدیدات چین، تعرفه آلومینیوم و فولاد را به ۲۵٪، تعرفه نیمه‌رساناها را دو برابر و تعرفه واردات خودروهای الکتریکی را به ۱۰۰٪ رساند. همچنین این کشور برنامه دارد تا تعرفه‌های جدیدی بر واردات باتری خودروهای غیربرقی و مواد معدنی‌ای از جمله گرافیت اعمال کند. چنین افزایش تعرفه‌هایی عمدتاً برای کاهش وابستگی به چین و جایگزینی آن‌ها با شرکت‌ها و تولید کنندگان آمریکایی انجام می‌شود.

جنگ تجاری بزرگ همچنان در جریان است

تعرفه‌های وضع شده اخیر، آخرین تیر در ترکش جنگ تجاری‌ای است که به عقیده تحلیل‌گران می‌تواند تا سالهای سال به طول بیانجامد. با وجود این که مقامات دولتی اظهار داشته‌اند که اقدامات اخیر به تشدید تورم دامن نخواهد زد، اما اقتصاددانان نگرانند که این امر در نهایت منجر به افزایش شدید قیمت‌ها شوند.

در پاسخ به این اقدامات، مقامات چینی از ایالات متحده درخواست کردند تا تعرفه‌های اضافی را بلافاصله لغو کرده و هشدار دادند که چین برای دفاع از حقوق و منافع خود، تمام اقدامات لازم را انجام خواهد داد. شرکت‌ها اخیراً و پس از تحولات جهانی‌ای که در پی جنگ روسیه - اوکراین رخ داد، انعطاف‌پذیری را در زنجیره ارزش تجاری بر کارایی اولویت می‌دهند. استراتژیست ارشد در گروه‌های مالی مختلف مانند مارکو پیپیک نیز گفته‌اند که باید انتظارات تورمی خود را به سمت بالا تعدیل کنیم.

نبرد تجاری جهانی

ایالات متحده تنها کشوری نیست که سعی می‌کند تا علیه ماشین سیری ناپذیر صادرات چین مقابله کند. انتظار می‌رود اتحادیه اروپا نیز در ماه‌های آتی تعرفه‌های سنگینی بر وسایل نقلیه الکتریکی چین اعمال کند. هند نیز اخیراً تعرفه‌هایی بر فولاد چین وضع کرده است.

با آغاز جنگ تجاری توسط دولت دونالد ترامپ در سال ۲۰۱۸، بازارها با هر اقدام تلافی‌جویانه بین آمریکا و چین دچار نوسان شدید شده‌اند، اما این بار، اصطکاک حاصله از این جنگ تجاری دامنه دارتر بوده و در شرایطی در حال وقوع است که بانک مرکزی آمریکا (فدرال رزرو) در حال مقابله با تورم است.

کلیر رید (Claire Reade) یکی از مشاوران ارشد در Arnold & Porter، می‌گوید تنش‌های تجاری حال حاضر احتمالاً برای مدتی ادامه‌دار خواهند بود. او همچنین اشاره کرد که این محدودیت‌های تجاری، به مشابه بریدگی‌هایی بر پیکره اقتصاد هستند که می‌توانند در نهایت منجر به زخم و آسیبی عمیق شود.

چین اخیراً با تغییر رویکرد خود به دستور شی جی پینگ، اولویت را بر سرمایه‌گذاری در بخش‌های کلیدی و توسعه فناوری‌های های-تک قرارداده و پولی که پیش‌تر در بازار املاک سرمایه‌گذاری کرده بود را به این بخش هدایت کرده است. فروش کالاهایی با ارزش افزوده بالا در خارج از مرزهای کشور - از قبیل پنل‌های خورشیدی، انواع باتری‌ها، ماشین آلات برقی، نیمه‌هادی‌ها و ... - بخشی از برنامه شی جی پینگ برای کمک به احیای دومین اقتصاد بزرگ جهان و آماده سازی بیش از پیش آن برای رویارویی‌های محتمل با ایالات متحده آمریکا و ائتلاف سایر کشورهاست.

به دلیل سرمایه‌گذاری سنگین در حوزه‌های پیشرو در صنایع گوناگون، چین نیز مجبور شده است تا با سرمایه‌گذاری‌های سنگین و بیش از پیش، شکاف خود را رقبای خارجی را کاهش دهد و این اتفاق زمانی رخ داده است که قیمت‌های صادراتی آمریکا از سال ۲۰۱۹، ۲۰٪ و اروپا و مکزیک حدود ۱۵٪ افزایش پیدا کرده‌اند، درحالی‌که چین توانسته است این مقدار را ثابت نگه دارد. چنین موردی را می‌توان یکی از ویژگی‌های منحصر به فرد چین در این جنگ تجاری قلمداد کرد.

جنگ تجاری بزرگ همچنان در جریان است

سیاست‌گذاران سایر کشورها هنوز از سال ۲۰۱۵ و سیل کالاهای ارزان قیمت چینی در سرتاسر جهان همچنان آزرده خاطر هستند و علاقه‌ای به تجربه مجدد آن شرایط ندارند. به همین سبب آن‌ها برای داشتن کارتی در این جنگ تجاری، در حال آماده‌سازی بسته‌های حمایتی برای حمایت از بازیگران داخلی خود هستند. دلیل عجله آن‌ها برای انجام این امر، سرعت و توانایی بالای چین در تحول از بزرگترین مشتری فولاد در جهان به بزرگترین تولیدکننده آن (و تکرار چنین عملکردی در سایر صنایع و زمینه‌ها) است که به این کشور اجازه می‌دهد تا به این سادگی‌ها از جنگ تجاری جهانی عقب نماند.

در حال حاضر چین تولیداتی فراتر از نیازهای داخلی خود دارد. به گزارش گروه رودیوم، مقادیر صادرات خودروهای برقی چین در سال ۲۰۲۳، ۷ برابر سال ۲۰۱۹ است. صادرات سلولهای خورشیدی چین نیز وضعیت مشابهی با رشد ۵ برابری تجربه کرده است.

اما یکی از نکات مهمی که باید علی‌رغم رشد صادرات چین در نظر داشته باشیم، کاهش سهم کلی صادرات این کشور به سایر کشورهای گروه ۷ است. این مقدار از ۴۸٪ مجموع در سال ۲۰۰۰ به ۲۹٪ در سال اخیر کاهش یافته است. چنین کاهش نشان دهنده برنامه این کشورها برای کاهش وابستگی به چین است و چین نیز در همین راستا، صادرات خود را به کشورهای خارج از این گروه و سایر کشورهای در حال توسعه افزایش داد تا از این روند تغییرات عقب نماند.

دونالد ترامپ تلاش کرد تا امتیاز روابط تجاری عادی-دائمی (PNTR) را با چین لغو کند، امتیازی که روابط تجاری بین دو کشور را عادی‌سازی کند. لغو این امتیاز منجر به افزایش تعرفه واردات از چین شد و چین نیز در صدد تلافی جویی و تحمیل تعرفه برآمد. طبق تحقیقات جهانی بانک جی پی مورگان، این اقدام می‌تواند طی چهار سال تا ۱/۹ تریلیون دلار از تولید ناخالص داخلی ایالت متحده را کاهش دهد. پیروزی ترامپ در انتخابات نوامبر می‌تواند یک عامل تشدید ریسک برای چین باشد چرا که ترامپ اخیراً تعرفه ۶۰٪ بر محصولات چینی و ۱۰٪ سراسری را مطرح کرده است. او همچنین اخیراً اعلام کرد که تعرفه‌ای ۲۰۰٪ بر هر خودروی ساخت چین که از کارخانه‌های مکزیکی وارد می‌شوند، اعلام خواهد نمود.

واکنش چین به جنگ تجاری با آمریکا

در حال حاضر تحلیلگران انتظار دارند که پاسخ چین به این جنگ تجاری با آمریکا، با احتیاط مضاعف این کشور همراه باشد چرا که همین حالا نیز چین در حال دست و پنجه نرم کردن با مشکلات مربوط با احیای اقتصاد خودش است. با این حال تمامی تحلیلگران و چین منتظر انتخابات ریاست جمهوری آمریکا در تاریخ نوامبر ۲۰۲۴ خواهند ماند.

سخن آخر، چین چه واکنشی می‌تواند به جنگ تجاری با آمریکا نشان دهد؟

واکنش‌های احتمالی چین می‌تواند شامل افزایش نظارت بر عملیات خودروسازی آمریکا و اتحادیه اروپا و اعمال فشار بر آن‌ها باشد. همچنین چین می‌تواند دسترسی به مواد معدنی حیاتی که بازارش را در اختیار دارد را محدودتر کرده و سایر کشورها را تحت فشار قرار دهد. رهبران تجارت جهانی در صنعت خودرو تخمین زده‌اند که در صورت تداوم این روند، قریب به یک چهارم از سود آن‌ها طی دهه آینده به دلیل جنگ تجاری می‌تواند در معرض خطر قرار گیرد.

جنگ تجاری بزرگ همچنان در جریان است

برخی از اقتصاددانان نیز بر این باورند که کاهش تورم ناشی از تلاش شرکت‌ها برای یافتن ارزان‌ترین مکان و ابزار برای تولید، خود به مرحله‌ای متفاوت از فرایند جهانی شدن انجامیده است. یک نمونه از این شرکت‌ها، TSMC تایوان است که در حال ساخت کارخانه چند میلیارد دلاری در صحرای آریزونا آمریکا است، هرچند که نیروی کار پرهزینه و کمبود آن از اصلی‌ترین موانع شرکت تایوانی به شمار می‌روند. پپیک در این خصوص می‌گوید که هزینه‌های بالاتر می‌تواند برای شرکت‌های سهامی خصوصی در آینده نزدیک، بسیار دردسرساز شود.